Jurisprudență

4 **Judecătorul nu poate impune împăcarea părților.** Împăcarea părților nu este exclusă atunci când există o disponibilitate a părților în acest sens, iar judecătorul o poate recomanda în anumite circumstanțe ale cauzei, dar nu o poate impune – potrivit art. 21 C.proc.civ. – iar prevederea invocată de către apelant nu poate primi o soluție directă a instanței din această perspectivă, la acțiunea concretă a reclamantului de despăgubire solicitată pe tărâm delictual [I.C.C.J., decizia nr. 1571/2015 (*http://lege5.indacodev.ro*)].

Art. 22. Rolul judecătorului în aflarea adevărului

(1) Judecătorul soluționează litigiul conform regulilor de drept care îi sunt aplicabile.

(2) Judecătorul are îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale. În acest scop, cu privire la situația de fapt și motivarea în drept pe care părțile le invocă, judecătorul este în drept să le ceară să prezinte explicații, oral sau în scris, să pună în dezbaterea acestora orice împrejurări de fapt sau de drept, chiar dacă nu sunt menționate în cerere sau în întâmpinare, să dispună administrarea probelor pe care le consideră necesare, precum și alte măsuri prevăzute de lege, chiar dacă părțile se împotrivesc.

(3) Judecătorul poate dispune introducerea în cauză a altor persoane, în condițiile legii. Persoanele astfel introduse în cauză vor avea posibilitatea, după caz, de a renunța la judecată sau la dreptul pretins, de a achiesa la pretențiile reclamantului ori de a pune capăt procesului printr-o tranzacție.

(4) Judecătorul dă sau restabilește calificarea juridică a actelor și faptelor deduse judecății, chiar dacă părțile le-au dat o altă denumire. În acest caz judecătorul este obligat să pună în discuția părților calificarea juridică exactă.

(5) Cu toate acestea, judecătorul nu poate schimba denumirea sau temeiul juridic în cazul în care părțile, în virtutea unui acord expres privind drepturi de care, potrivit legii, pot dispune, au stabilit calificarea juridică și motivele de drept asupra cărora au înțeles să limiteze dezbaterile, dacă astfel nu se încalcă drepturile sau interesele legitime ale altora.

(6) Judecătorul trebuie să se pronunțe asupra a tot ceea ce s-a cerut, fără însă a depăși limitele învestirii, în afară de cazurile în care legea ar dispune altfel.

(7) Ori de câte ori legea îi rezervă judecătorului puterea de apreciere sau îi cere să țină seama de toate circumstanțele cauzei, judecătorul va ține seama, între altele, de principiile generale ale dreptului, de cerințele echității și de buna-credință.

Corelații cu legislația anterioară: art. 84, 129 C.proc.civ. din 1865.

Corelații cu legislația în vigoare: art. 5, 9, 12, 78, 79, 152, art. 254 alin. (5)-(6), art. 397 C.proc.civ.; art. 1 alin. (2) C.civ.

Recurs în interesul legii

Calificarea juridică a unei cereri. Cale de atac greșită. Soluția instanței. Prin **Decizia nr. 19/2016** (M.Of. nr. 103 din 6 februarie 2017), Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că: *„Dispoziţiile art. 457 alin. (4) C.proc.civ. nu sunt aplicabile dacă partea exercită o cale de atac neprevăzută de lege, diferită de cea corect menţionată în dispozitivul hotărârii atacate. Într-o astfel de situaţie, instanţa de control judiciar va respinge ca inadmisibilă calea de atac neprevăzută de lege, potrivit art. 457 alin. (1) C.proc.civ., în măsura în care aceasta nu poate fi calificată prin aplicarea dispoziţiilor art. 152 raportat la art. 22 alin. (4) din acelaşi cod”*.

Comentariu

Sumar

1. Definiția rolului instanței în *aflarea adevărului* 43
2. Identificarea normelor de drept aplicabile cauzei 43
3. Recalificarea actelor și a faptelor 44
4. Manifestarea rolului activ al instanței 44
5. Principiul disponibilității 46
6. Puterea de apreciere a judecătorului 46
Jurisprudență 46

1. Definiția rolului instanței în *aflarea adevărului*. Acest principiu fundamental al procesului civil – deși nu este unul imperativ, lipsindu-i sancțiunea – se materializează în obligația instanței de a se asigura că hotărârea pe care o pronunță este una corectă și *„adevărată”*. Conținutul acestei obligații este reglementat de alin. (2) art. 22 C.proc.civ. Judecătorii nu sunt simpli funcționari, al căror scop să fie soluționarea unor simple solicitări, ci sunt magistrați, cu o funcție socială extrem de importantă, aceea de a *„spune dreptul”* și de a stabili adevărul în diferendele ce le sunt supuse spre judecată. Scopul oricărui litigiu este acela de a face dreptate, mai exact de a afla adevărul în ceea ce priveşte relaţia socială dedusă judecăţii. Adevărul însă poate îmbrăca mai multe forme. Astfel, putem vorbi, pe de o parte despre *adevărul judiciar*, adică acel adevăr care poate fi probat în instanţa de judecată, pe care judecătorii îl ratifică prin pronunţarea unei hotărâri bazate pe probele ce au putut fi administrate, iar pe de altă parte putem vorbi despre *adevărul absolut*, anume *adevărul obiectiv*, cel care poate fi sau nu cunoscut de părţi, şi care nu de puține ori nu poate fi demonstrat în instanţă din lipsa probelor. **1**

Astfel rolul instanței în aflarea adevărului trebuie tratat cu maximă seriozitate, judecătorii fiind datori să se implice și să depună toată diligența pentru ca rezultatul actului de judecată – *„adevărul judiciar”* – să se suprapună peste *„adevărul absolut”*. **2**

Rolul activ al instanței de judecată comportă o serie de **limitări**, printre care cea mai importantă este dată de principiul disponibilității. În aplicarea rolului activ în aflarea adevărului instanța de judecată trebuie să se asigure că obligaţiile părţilor şi ale terţilor în desfăşurarea procesului civil, astfel cum sunt ele reglementate de art. 10 şi art. 11 C.proc.civ., sunt respectate și, în același timp, să respecte îndrumările trasate de prevederile art. 22 C.proc.civ. (*G. Boroi, M. Stancu*, Drept procesual civil, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 22). **3**

2. Identificarea normelor de drept aplicabile cauzei. Prin alin. (1), art. 22 C.proc.civ. stabileşte în sarcina instanţei de judecată obligaţia de a identifica normele de drept aplicabile cauzei deduse judecăţii. În demersul său vizând aflarea adevărului judecătorul va soluționa litigiul aplicând dispoziţiile legale incidente în cauză, respectând astfel principiul legalităţii, independent de normele juridice invocate de părţi. Cel care învestește instanța cu o cerere nu este obligat să indice chiar textele de lege corespunzătoare pretenției deduse judecăţii, fiind suficientă enunţarea fundamentului juridic al cererii, încadrarea acesteia în textele de lege fiind opera judecătorului (*A.A. Chiș, Gh.L. Zidaru*, Rolul judecătorului în procesul civil, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 71, apud *D.-N. Theohari, M. Eftimie*, Noul Cod de procedură civilă – comentariu pe articole, Vol. I – Art. 1-455, Ed. Hamangiu, București, 2016, p. 64). **4**

5 Ca o consecinţă firească a acestei obligaţii, în baza prevederilor alin. (4), instanţa poate să recalifice actele sau faptele părţilor, indiferent dacă părţile le-au dat o altă denumire. Este extrem de interesant de observat că, faţă de vechea reglementare din art. 84 C.proc.civ. din 1865, care permitea exclusiv recalificarea juridică a actelor deduse judecăţii, noua reglementare permite inclusiv recalificarea faptelor. Instanţa de judecată poate **recalifica actele sau faptele părţilor** numai după ce va pune în discuţia lor aspectele care o determină să se gândească la această posibilitate. O aplicare concretă a acestui principiu este reglementată de art. 152 C.proc.civ., corespondentul art. 84 C.proc.civ. din 1865.

6 **3. Recalificarea actelor și a faptelor.** În ipoteza în care instanța de judecată, după punerea în discuție a recalificării juridice, constată că părțile nu doresc o asemenea recalificare și își exprimă în mod expres **dezacordul în legătură cu recalificarea** cauzei actului de procedură (cerere de chemare în judecată, cerere reconvențională, cerere de intervenție, apărări, excepții etc.) sau a temeiului juridic al acesteia, va fi obligată să se abțină de la recalificarea pusă în discuție. Din modul de redactare a alin. (5) s-ar putea înțelege că, pentru a avea efect, opoziția la recalificarea juridică trebuie să fie făcută de ambele părți pentru a împiedica instanța să recalifice denumirea sau temeiul legal. Cu toate acestea, din moment ce textul legal face vorbire despre acordul expres în legătură cu drepturile de care părțile pot dispune, rezultă că cel care face o cerere în fața instanței de judecată va avea dreptul și, implicit, posibilitatea să se opună la recalificarea denumirii sau a temeiului de drept, nefiind necesar acordul părții adverse. Aflată în fața unui refuz cu privire la recalificarea temeiului juridic al acțiunii, instanța de judecată se va limita la cadrul procesual trasat de titularul actului de procedură dedus judecății și îl va soluționa în consecință.

7 Indicarea greșită a textului de lege, respectiv denumirea greșită a actului de procedură pot fi corectate de către instanța de judecată chiar și în lipsa unui acord al părților.

8 De la această regulă, textul alin. (5) stabileşte o excepţie, şi anume în acele situaţii în care instanţa consideră că, în lipsa recalificării datorată opunerii părţilor, **ar fi afectate drepturile terţilor**. În această situaţie, rolul activ al instanţei de judecată şi principiul aflării adevărului prevalează în faţa principiului disponibilităţii. Trebuie subliniat faptul că, pentru a trece peste opoziţia părţilor în legătură cu recalificarea denumirii şi a temeiului de drept al actelor de procedură, instanţa trebuie să-şi sprijine hotărârea pe probe care demonstrează în mod univoc lezarea drepturilor terţilor.

9 Tot o excepţie de la principiul disponibilităţii este reglementată de alin. (3) care, cu titlu de noutate faţă de vechea reglementare, permite instanţei de judecată, **din oficiu**, **introducerea în cauză a altor persoane**, prin procedura instituită de art. 78-79 C.proc.civ. Persoanele astfel introduse în cauză vor avea dreptul, după caz, să renunţe la judecată sau la dreptul pretins, să achieseze la pretenţiile reclamantului sau să încheie o tranzacţie.

10 **4. Manifestarea rolului activ al instanței.** Instanţa este datoare să-şi exercite **rolul activ** în **aflarea adevărului**, să ordone probe şi să ceară explicaţii suplimentare. Acest principiu fundamental poate fi folosit de părţi, în cazul în care, din anumite cauze, a operat decăderea din dreptul de a mai propune probe. Practic, pentru a respecta dezideratul impus de alin. (2) art. 22 C.proc.civ. judecătorul, pentru a preveni orice greșeală privind aflarea adevărului, este dator a manifesta interes în a înțelege raporturile juridice deduse judecății, și pentru aceasta va putea inclusiv să administreze, din oficiu, orice probe consideră de cuviință. Această posibilitate a judecătorului a făcut ca doctrina să concluzioneze în sensul

că acţiunea nu poate fi respinsă ca nedovedită, ci numai ca nefondată sau ca neîntemeiată. Regula astfel instituită face ca rolul activ al instanţei să fie un drept, iar nu o obligaţie, deoarece, în lipsa unei sancţiuni, instanţa de judecată îşi poate sau nu manifesta rolul activ. În acest sens vin şi prevederile art. 254 alin. (6) C.proc.civ. care dispun cât se poate de clar că părţile nu pot invoca în căile de atac omisiunea instanţei de a ordona din oficiu probe pe care ele nu le-au administrat în condiţiile legii (*M. Tăbârcă*, Drept procesual civil, Vol. I. Teoria generală, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 143). Codul de procedură civilă recunoaşte dreptul judecătorului de a invoca din oficiu încălcarea normelor de ordine publică: *(i)* conform art. 178 alin. (1) C.proc.civ. nulitatea absolută a actelor de procedură poate fi invocată din oficiu; *(ii)* conform art. 247 alin. (1) C.proc.civ. excepţiile absolute pot fi invocate din oficiu; *(iii)* conform art. 479 alin. (1) şi 489 alin. (3) C.proc.civ. în căile de atac – apel, respectiv recurs – motivele de ordine publică pot fi invocate din oficiu de instanţa de judecată (*D.N. Theohari, M. Eftimie*, în *G. Boroi ş.a.*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 60).

5. Principiul disponibilităţii. Acest principiu beneficiază de o reglementare suplimentară celei de la art. 9 C.proc.civ., și anume alin. (6) art. 22. Judecătorul este dator să se pronunţe asupra tuturor aspectelor cerute şi, totodată, trebuie să se abţină să depăşească limitele competenţelor cu care a fost învestit. Această normă are menirea de a sublinia **preeminenţa principiului disponibilităţii faţă de cel al rolului activ al instanţei de judecată**, conform celor indicate în comentariul de la art. 9 C.proc.civ. Textul alin. (6) indică posibilitatea legiuitorului de a stabili în sarcina instanţei obligaţia de a se pronunţa, în anumite materii, şi asupra unor aspecte cu care părţile nu au învestit instanţa de judecată, fără a se considera, în acest mod, că este încălcat principiul disponibilităţii. Cu titlu de exemplu, indicăm obligaţia instanţei, în procesele de divorţ, de a se pronunţa asupra numelui soţilor sau asupra încredinţării minorului, indiferent dacă părţile au cerut sau nu acest lucru (art. 919 C.proc.civ.). **11**

6. Puterea de apreciere a judecătorului. Alin. (7) reia reglementarea de la art. 5 alin. (3) C.proc.civ., obligând instanţa de judecată, acolo unde legea îi rezervă judecătorului **putere de apreciere**, și totodată, cerându-i să ţină seama de toate circumstanţele cauzei – să aibă în vedere şi principiile generale ale dreptului, la care face trimitere inclusiv art. 1 alin. (2) C.civ. [principiul asigurării bazelor legale de funcţionare a statului, principiul libertăţii şi al legalităţii, principiul responsabilităţii, principiul echităţii şi al justiţiei [*A. Dimitriu*, în *Colectiv*, Noul Cod civil, Note. Corelaţii. Explicaţii, Ed. C.H. Beck, București, 2011 (*www.legalis.ro*)] – de cerinţele echităţii (definiţia dată în comentariul art. 5 C.proc.civ.) şi de buna-credinţă (definită de art. 12 C.proc.civ.). **12**

Jurisprudență

1. Exercitarea rolului activ în timpul deliberării. Judecătorul poate da sau restabili calificarea juridică a actelor și faptelor deduse judecății în condițiile art. 22 alin. (4) C.proc.civ. Exercitarea acestui rol în timpul deliberării, într-o cauză pentru care judecata a fost inițiată de titular în baza altui temei de drept, indicat de reclamantă în cererea de chemare în judecată nu este posibilă, întrucât în acest mod judecata se face fără dezbateri contradictorii, surprinzând pârâții prin obligarea lor pe baza unei alte instituții juridice decât cea pentru care s-au judecat și pentru care procesul ar fi comportat un probatoriu **13**

corelat altor teze probatorii decât cele efectiv cercetate [Trib. Iași, decizia nr. 20/2017 (*http://lege5.indacodev.ro*)].

14 **2. Depășirea cadrului fixat prin cererea de apel. Casare.** Instanța de apel, chiar în condițiile în care ar fi dat eficiență dispozițiilor art. 22 C.proc.civ., care reglementează „rolul judecătorului în aflarea adevărului", nu putea depăși cadrul fixat prin cererea de apel, necompetența materială nefiind un motiv de ordine publică care să poată fi invocat din oficiu în acest stadiu procesual. Nu se poate dispune casarea hotărârii recurate pentru că, din oficiu, instanța de apel nu a invocat necompetența materială a primei instanțe, întrucât o astfel de obligație nu este reglementată de legiuitor. Rolul activ al instanței, prevăzut de dispozițiile art. 22 C.proc.civ., nu poate constitui temeiul substituirii instanței în poziția procesuală a unei părți și în apărarea acesteia. Judecătorul poate invoca din oficiu încălcarea normelor de ordine publică privind competența numai în condițiile legii, or, în cauză, prevederile art. 130 alin. (2) C.proc.civ. sunt de strictă interpretare. Așadar, în exercitarea rolului activ, judecătorul este ținut de aceste condiții restrictive [I.C.C.J., decizia nr. 986/2017 (*http://lege5.indacodev.ro*)].

15 **3. Omisiunea instanței de a se pronunța asupra criticilor invocate.** Instanța de apel nu a manifestat un rol activ în aflarea adevărului, consacrat de art. 22 C.proc.civ., în sensul că aceasta nu s-a pronunțat asupra criticilor invocate sub aspectul respectării sau nerespectării prevederilor convenționale și legale, limitându-se la simple aprecieri asupra situației de fapt constând în considerații cu caracter general [I.C.C.J., decizia nr. 884/2017 (*http://lege5.indacodev.ro*)].

16 **4. Actele asupra cărora poate fi exercitat rolul activ.** Legea procesual civilă conține dispoziții privitoare la „calificarea juridică a actelor și faptelor deduse judecății" sau la „denumirea sau temeiul juridic". Or, aceste texte nu fac referire expresă la denumirea sau temeiul juridic al acțiunii. Așa fiind, înțelesul care trebuie conferit acestor expresii juridice este unul referitor la toate „actele sau faptele deduse judecății", indiferent dacă acestea reprezintă suportul juridic al unei acțiuni, cereri reconvenționale, a unei cereri de chemare în garanție, a unei intervenții în interes propriu etc. [I.C.C.J., decizia nr. 367/2017 (*http://lege5.indacodev.ro*)].

17 **5. Calitatea procesuală pasivă a Ministerului Finanţelor Publice. Rolul activ al primei instanţe în ceea ce priveşte corecta identificare a calităţii celui chemat în judecată ca pârât. Caracterul efectiv al punerii în discuţia părţilor.** Tribunalul a reţinut în mod legal că acţiunea trebuia îndreptată împotriva Ministerul Finanţelor Publice, în nume propriu, iar nu ca reprezentant al Statului Român, dispoziţiile legale evocate – art. 50 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 – urmând a fi interpretate în acest sens, contrar susţinerilor (în continuare eronate ale) apelanţilor.

18 Totuşi, dacă, în conformitate cu principiul disponibilităţii, reclamantul este cel care configurează cadrul procesual subiectiv, indicând persoanele pe care înţelege să le cheme în judecată în calitate de pârâţi, instanţa de judecată nefiind îndreptăţită să substituie un pârât cu un altul ori să introducă în cauză terţe persoane (sub rezerva dispoziţiilor art. 78 C.proc.civ., care nu sunt incidente în prezenta cauză), situaţia este diferită atunci când reclamantul îşi manifestă voinţa de a se judeca cu persoana căreia legea îi conferă calitate procesuală pasivă, însă califică eronat calitatea în care respectiva persoană stă în judecată. În acest caz, calificarea juridică eronată – în speţă, s-a interpretat eronat că Ministerul Finanţelor Publice stă în judecată ca reprezentant al Statului, iar nu în nume propriu – nu

leagă instanţa, care este îndreptăţită şi obligată să dea calificarea juridică exactă, conform art. 22 alin. (1) şi (4), respectiv art. 152 C.proc.civ.

Faţă de împrejurarea că s-a solicitat expres trimiterea cauzei spre rejudecare, iar prima instanţă nu a intrat în judecata fondului, în temeiul art. 480 alin. (3) C.proc.civ., va fi admis apelul, anulată sentinţa şi trimisă cauza spre rejudecare, o singura dată, aceluiaşi tribunal (C.A. București, Secția a IV-a civilă, decizia nr. 476/A/21.10.2015, în *A.I. Andrei, D.-L. Băldean, G.C. Frențiu, Gh.-L. Zidaru*, Apelul. Jurisprudență relevantă, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 156). 19

6. Recalificarea cererii de intervenție. În considerarea rolului său activ, consacrat prin art. 22 C.proc.civ., instanța este datoare ca în situația în care o cerere de intervenție în interes propriu nu îndeplinește condițiile procedurale pentru a fi admisă – înțelegând că finalitatea acesteia vizează respingerea acțiunii introductive – să califice judicios cererea ca fiind una de intervenție accesorie, „care sprijină numai apărarea uneia dintre părți" (I.C.C.J., decizia nr. 71/22.01.2016, în Buletinul Casației nr. 1/2017, p. 20). 20

7. Rolul activ al judecătorului. Probe nepropuse şi neadministrate în condiţiile legii. Omisiunea instanţei de a ordona din oficiu probe. Părţile nu pot invoca în căile de atac omisiunea instanţei de a ordona din oficiu probe pe care ele nu le-au propus şi administrat în condiţiile legii, astfel încât argumentele din cererea de apel cu privire la lipsa rolului activ al judecătorului nu pot fi primite [Trib. Bistriţa-Năsăud, Secţia I civilă, decizia nr. 231/24.11.2015 (*www.rolii.ro*), în *D. Anghel*, Probele în procesul civil, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 64]. 21

8. Respingerea acţiunii pentru caracterul ei echivoc. Prin prisma art. 22 alin. (2) C.proc.civ., este exclus procedeul respingerii cererii de chemare în judecată pentru că este echivocă în prezentarea stării de fapt şi echivalează cu soluţionarea cauzei fără a intra în judecata fondului (Trib. Bistrița Năsăud, decizia nr. 146/2016, în *A. Andrei, D. Băldean, G.C. Frențiu, Gh.-L. Zidaru*, Apelul. Jurisprudență relevantă, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 120). 22

9. Lipsa unor elemente care să permită soluționarea unei excepții. Referitor la soluționarea excepției tardivității acțiunii în contencios administrativ, prima instanța trebuia să pună în discuția părților și să le ceară reclamanților explicații privind momentul la care au luat cunoștință de actul administrativ contestat, în condițiile în care elementele aflate la dispoziția instanței nu permit clarificarea acestui aspect decisiv în soluționarea excepției. Pentru aceste considerente, Înalta Curte a dispus admiterea recursului, casarea sentinței și trimiterea cauzei spre rejudecare la aceeași instanță (I.C.C.J., decizia nr. 1207/2015, în *M. Ursuța*, Cod de procedură civilă: Jurisprudență Sinteze, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 29). 23

10. Principiul disponibilității vs. principiul rolului activ al judecătorului. 24

A. Principiul disponibilității trebuie aplicat numai în corelare cu principiul rolului activ al judecătorului. Independent de invocarea sau nu a temeiului de drept prin acțiune sau prin motivele de apel, instanța, învestită cu obiectul cererii și cu starea de fapt este obligată, în virtutea rolului activ, să încadreze corect cererea cu care este învestită și să aplice textul de lege incident. Astfel, chiar dacă reclamanții, prin motivele de apel, au invocat nerespectarea dispozițiilor art. 27 din Legea nr. 10/2001 ca motiv de nelegalitate a dispoziției emise în temeiul acestui act normativ, instanța era datoare să facă ea încadrarea juridică și să aplice textul de lege incident, cu atât mai mult cu cât această chestiune, a aplicabilității art. 21 25

sau art. 27 (actual art. 29) din legea specială, a fost discutată cu ocazia dezbaterilor pe fond chiar din primul ciclu procesual (I.C.C.J., decizia nr. 149/2016, în *M. Ursuța*, Cod de procedură civilă: Jurisprudență Sinteze, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 29).

26 **B.** Este greșită susținerea apelantei potrivit căreia, indiferent de motivarea sa, în fapt sau în drept, instanța ar fi trebuit să soluționeze cauza pe temeiul corect, cât timp procesul civil este guvernat de principiul disponibilității, reclamanta fiind cea care stabilește cadrul procesual și limitele judecății. Doar în cazuri excepționale, instanța poate pune în discuția părților temeiul de drept al acțiunii, însă în cauză, având în vedere că nu au existat diferențe între motivele de fapt și cele de drept, o recalificare a temeiului juridic nu a fost necesară (Trib. Constanța, Secția II-a civilă, decizia civilă nr. 998/10.06.2016, în *M.C. Mocanu, L. Smarandi*, Drept procesual civil, Ed. Universul Juridic, București, 2018, p. 107)

27 **11. Pronunțarea asupra altui lucru decât cel cerut prin cererea de chemare în judecată.** În situația în care instanța nu s-a pronunțat asupra obiectului indicat de reclamantă, ci asupra unui lucru care nu s-a solicitat, judecătorul fondului a încălcat atât principiul rolului judecătorului în aflarea adevărului consacrat de 22 alin. (6) C.proc.civ. („judecătorul trebuie să se pronunțe asupra a tot ceea ce s-a cerut, fără însă a depăși limitele învestirii, în afară de cazurile în care lega ar dispune astfel"), cât și dispozițiile imperative ale art. 397 alin. (1) C.proc.civ., conform cărora „instanța este obligată să se pronunțe asupra tuturor cererilor deduse judecății. Ea nu poate acorda mai mult sau altceva decât s-a cerut, dacă legea nu prevede astfel" (Trib. Constanța, Secția II-a civilă, decizia civilă nr. 440/17.03.2016, în *M.C. Mocanu, L. Smarandi*, Drept procesual civil, Ed. Universul Juridic, București, 2018, p. 136).

Art. 23. Respectul cuvenit justiției

(1) Cei prezenți la ședința de judecată sunt datori să manifeste respectul cuvenit față de instanță și să nu tulbure buna desfășurare a ședinței de judecată.

(2) Președintele veghează ca ordinea și solemnitatea ședinței să fie respectate, putând lua în acest scop orice măsură prevăzută de lege.

Corelații cu legislația în vigoare: art. 217 C.proc.civ.; art. 98 din Legea nr. 303/2004, republicată.

Comentariu

1 Manifestarea respectului cuvenit instanței de judecată de către părți este o obligație normală ce trebuie asumată de toți participanții la procesul civil. Bineînțeles că această **obligație a părților** este legată indisolubil de **obligația instanței** de a avea, la rându-i, atitudini demne în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi, celălalt personal al instanței sau al parchetului în care funcționează, inspectori judiciari, avocați, experți, martori, justițiabili ori reprezentanții altor instituții. Nerespectarea acestei obligații se sancționează, conform art. 98 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu abatere disciplinară.

2 **Sancțiunile** despre care face vorbire textul alin. (2) pot consta în aplicarea unei amenzi, evacuare sau chiar sancțiuni de ordin penal, dacă lipsa de respect sau tulburarea produsă se poate asimila în conținutul constitutiv al vreunei infracțiuni.